

ÓREINSKAN Í HAVINUM

HAVIÐ VERÐUR NÚ DÁLKAÐ VIÐ ½ MILJÓN TONSUM AV OLJU ÁRLIGA

DÁLKINGIN AV HAVINUM AV OLJU ELLA OLJUAVFALLI SKAPAR VAKSANDI TRUPULLEIKAR. EIN ALHEIMSKONVENTION HEVUR VERIÐ TIL SÍÐAN 1954, MEN IKKI ÖLL LOND HAVA UNDIRRITAÐ HANA — OG TAÐ ER TIVERRI VERULEIKI, AT DÁLKINGIN VINDUR UPPÁ SEG HÓAST BETRI OG VAKSANDI TILTÖK MÓTI ÓREINSKUN. LIKASÆLA OG VANLUKKUR ERU ORSÖK TIL, AT UMLEIÐ ½ MILJÓN AV OLJU FER Í HAVIÐ Á HVÖRJUM ÁRI ÓTALDAR KUBIKMETRAR AV HAVIÐ VERÐA DREFFANDI FYRI FISK OG ÖNNUR DJÖR — OG ORSAKA AT HUNDRAÐTUSINDIR AV FUGLUM FÁA EIN LANGSAMAN OG PINUFULLAN DEYÐA. TAÐ ER SAMA OLJAN, SUM ÁR EFTIR ÁR GERA BAÐISTRENDURNAR FRAMVIÐ ATLANTS- OG MEÐALHAVINUM VANDAFULLAR OG ÖBRÖKULIGAR

EIN SPURNINGUR UM SAMVITSKU

Hvaðan kemur oljan frá? Hvat hendir við henni — sökku hon til botns ella verður hon flótandi omaná vatninum? Hvat kann ein gera fyri at sleppa av við hana? Spilloljan frá maskinrumum er framvegis størsti trupulleikin, og vilja reiðarir og maskinmenn ikki taka seg um reiggj gerst litið og einki her. Hetta er ein samvitskusurningur.

OLJAN, IÐ VERÐUR SPULÆÐ BURTUR

Spillolja kemur eisini frá tangum, ið verða reinsaðir. Tá stóru tangabátar er tómdur hanga 200—300 tons av oljudropum eftir á veggjunum og i botninum. Aður varð hetta spulæð i havið — ikki so ofta nú.

I dag spulu teir tangarnar, men pumpað so alt — bæði olju og vatn — uppi ein tanga, har hetta verður at standa eina tíð. Oljan

flotnar omaná, og síðan kann vatnið lagaliga sleppast úr tanganum.

Næsta túr verður nýggj olja bara latin omaná tað gomlu; men reiðaríini kera seg um, at á henda hátt farast tangarnir nóg so skjótt av rusti.

Torrey Canyon vanlukkan í 1967 úttanfyri suðurstrond Onglands: 100.000 tons av ráolju fóru i havið. 1964—1967: 91 stórir tangabátar sigldir á land.

HINAR MONGU SKIPS-VANLUKKURNAR

Vanlukkurnar eru óivað fleiri enn fólk vanligu hugsa sær.

Frá 1964 til 1967 rendu 91 stórir tangabátar á land og sammentoytirnir vóru 238 í tali, og hetta hóast flest øll reiðarir hava sett verk tey mest nútímans trygðartiltøk. Í 39 forum — javnt býtt millum áðurnevndu tilfelli av vanlukkum — streymaði oljan i havið.

Flest øll minnst Torrey-Canyon-vanlukkuna á suðurstrond Onglands í mars 1967. Tá streymaðu 100.000 tons av ráolju i havið, og einar tveir mánaðir seinri ivaleyst sama negd afturat orsakað av Aden-barðugnum.

SJÁLVEINSKING

Ein partur av oljuni verður kortini burtur skjótari enn vantað. Hetta fer fram undir ymskum prosesum — sjálvreinsing, og teir meira viðkvæmu partarnir av oljuni fordampa.

Hetta má ein hava i huga, um ein vil forkoma oljuni við eldi, tí bert fáer dagar eftir, at hon er komin i havi er hon so litið eldfim at ikki ber til at festa i hana.

BAKTERIUROYNDIR

Síðan fer oljan at søkka — nakað, ið kann taka fleiri mánaðir. Fyrstu tíðina — so leingi ljósið hevur nakra ávirkan — verður oljan xálopina av mongum bakteriuslogum, og tí gongur ofta rættiliga skjótt við at forkoma oljuni. Tá einir 10 dagar eru farnir, hava bakteriar breitt seg so víðan i oljulgnum, at restin av arbeiðinum tekur bara 2-3 mánaðir — og oljan er fullkomuliga burtur.

Hetta hava vísindamenn kannað ógvuliga gjølla, og nú eru teir i ferð við at finna bakteriar, ið kunnu gera arbeiðið skjótari enn

tað, ein higartil kennir. Royndir hava verið gjørdar við nýggjum bakteriuslogum, og tað er eydnast monnum at forkoma oljuplettum fleiri ferðir skjótari, enn hetta varð gjørt undir teimum fyrst kendu »niðurbrotningar-prosessum«.

TRIÐJA SKOTIÐ

Europeiski rúmdargranskingarstovnurin Esro hevur higartil skotið tveir raketir út i rúmdina frá stoði í Norðursvøri. Triðja raketin verður skotin aftaná 20. í hesum

NEI TIL VIETNAM

Hongkong-blað vil vera við, at Formosa hevur sagt nei til at senda 200.000 hermenn til Vietnam, men hevur lovað 600.000 hermenn til óavmarkaðar, bardaga móti kommunistum i Suðureysturasiu.

DREINGIR DEYÐADOMDIR

Tveir dreingir — 18 og 19 ár, í Chicago eru domdir frá lívinum i elektriska stólinum. Teir vildu hava tveir aðrar dreingir at gerast limir i teirra ungdomsbanda; men tá teir noktaðu, vóru teir skotnir á staðnum.

SOVJETTISK SJOKORT

100 sovjetisk skip sigast at vera i ferð við at kortleggja øll verðshøvini, sum eitt lið i ætlanum Moskva at gera Sovjet til eitt herfløaveldi, ið altíð er til reiðar at gera hernaðarlig tiltøk allastaðni i heiminum.

YNSKIR BOYKOTT

Grikski flóttarpolitikkarin Andreas Papandreu mælti nýliga til á tíðindamannafundi i Bonn, at vestanlondini tóku seg saman um fíggarlig og hernaðarlig tiltøk móti hermannastjórnini i Grikkalandi.

Oljuvanlukkurnar fyri sjófugl: t.ð doyggja nú hundrættusindis sjófuglar á hvørjum ári, lutvis sum eitt úrsit av oljuvirkuleika frá skipum og lutvis av skipum sum s'gla á land ella stoyta saman.